

לכפר דנפק. ר"נ: אמר להו עולא. ליושבין לפניו: הכי אמר ר' אלעזר אפילו מיתמי. דעבדא כמקרקעי דמי: אשסמטין עולא. נשמט ממני וירא^א משום דס"ל עבדא כמטלטלי דמי ומתיירא

הוא שמה אפקתמו בלכותה האת עולא דנהרדעא. אפי' מיתמי: להו עולא והא ר' אלעזר כו'. דכולהו קצירי להו כמקרקעי דמו: מר. דאמר כמטלטלי כמאן ס"ל: פרוזבול. מפרש בגיטין (דף קז.ו.) שמיקן הלל הוקן פרוזבול כדי שלא תשטמ שבועית המלוה: להו על הקרקע. דמיון דלא מחוקרי גזיינא זה כתב לו עליהן שכל חוב שיש לו עליו שיגבנו כל זמן שירצה קיימי ברשותיה דמלוה: נקנין עם הקרקע. אם מכר לו קרקע ומטלטלין והחזיק בקרקע קנה מטלטלין אע"פ שלא משך: ואין נקנין עם העבדים. שהם החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין ויכול מוכר לחזור במטלטלין. אלמא עבדא כמטלטלי: ה"ג בקרקע לא קנה עבדים. ואע"ג דס"ל להאי מנא עבדים כמטלטלין דמי אפי"ה לא קנה אללא א"כ עומד העבד בתוכה בשעה שהחזיק בה כדמתוך לקמן וע"כ שאני מטלטלי דייני מטלטלי דלא נידי: דומיא דערים מזויות. דמהאי קרא נפקא לן במס' קדושין (כז.) דמטלטלין נקנין בחזקת קרקעות דמתבי ויתן להם אביהם מתנות עם ערי מזויות הלכך צענין מקרקעי דלא נידי כי התם: חצר מהלכה היא. אינה קונה לצעיליה כלום דלאו חצר היא במהלכה. והלכתא. הא דמתרלין דקנה ליה עבד צעוד עליו גגון שהעבד כפות שאינו ראוי לילך דדמי לחצר: והפניא החזיק בקרקע קנה עבדים. ולעיל קמני דלא קנה: צעודין בתוכה. והיא על לעיל בשאין עומדין בתוכה: הניחא לך לישנא. דאוקי רב איקא לעיל להיא מתני' דעבדי כמטלטלי דמי כו': הא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר ר' וקנין אב דהיי גבי מרבנן. ע"כ קדושין דף ט"ו ע"ב מ"ג קדושין ד"ה ומנין שאף בשטר ולקמן קד ע"כ ד"ה אב: בא"ד הוה כפי' המפד. קשה לי על קדושים הא כתבו במגן ד"ה למה לי רי' פי' על כרחי רי'. כיצור דבריהם הוא דלמדי מכלל דה' אע"פ שמה בתוכה ל"ק דמשמע עומד מקמי עומדין בתוכה דקנה הוא דקדוש דגם באין עומדין בתוכה לקי. והיינו דכל"ה ל"ק ד"ל דעבד לא הו' כמחזיק בקרקע ולא מהני בו חזקה דקרקע אללא מדקמי צעודין בתוכה ע"כ דהו' כמחזיק במטלטלין גס באין עומדין לקי מדון' ו"כ. שדות. וא"כ ממילא ניחא דה' עבדי כמטלטלין ניחא ד"ל דלא הו' כמחזיק ועומדין בקרה מדון אבד ובאין עומדין לא קני מדון חזקה. אף דבדלאורייתא הו' כמחזיק מ"מ לא הו' כמחזיק. אללא מ"ד דמקרקע א"כ מקמי צעודים בתוכה ע"כ מדון חזקה ומוכח דהו' כמחזיק בה קנה דגם באין עומדין לקי מדון' שדות ו"כ.

בוסף רש"י

נקנין עם נכסים שיש להם אחריות. היינו קרקעות, שאמרינו מביא אלס הלוה והשעה בתוכו עתה לפי שקיימין ועומדין לסיק נסמטין עליהן (קדושין כז.) בבס"ק בשטר ובחזקה. אם מכר מטלטלין עם קרקע, כיון שקנה לוקח את הקרקע נקנה גם המשלש קנייני מטלטלין עמה (שם). בחזקה, רפק בה פורחא או דיש אהני או נעל או פדן כל שהיא חצר מהלכת לא קנה. דאי אמור כגון חבוי של דמי קונה לו, לא חצר מהלכת אמור, דשאני מקרקעי דייני מקרקעי דלא נידי (גיטין כז.) כיון שהחזיק באחת מהן קנה בולן, וכמפד' דהמשלש לו דמי בולן, דמיון דקנה המוכר כל המטעם עשר שדות הרי אשתבעה כוליה ללוקח בשלל משווי שנתן לו, ודי לן מחזקת אחד מהן והמפרש טעמא דההיא דלעילא חזקה, כל דקנה חזקה וקנין בולן קרקע שהחזיק בעולה אחד וכו' שהחזיק בעולה דמי (רשב"ם ב"ב טז.)

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא יב.

עין משפט גר מצוה

צין ע"פ לשטר דמלוה בשטר גובה משום נעילת דלת וצמלוה על פה לא גבי משום דליכא קלא וצטר אית ליה קלא אבל מיתמי מה לי מלוה ע"פ מה לי מלוה בשטר אללא ודאי כל היכא דגבי מלקוחות משום נעילת דלת גבי נמי מיתמי כמו מלוה בשטר או

HebrewBooks.org | Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מלוה הכתובה בצורה למ"ד (וכתובה בשטר דמי או כשעמד צדן גבי נמי מיתמי אללא צמלוה על פה כיון דלא חש לעשות שטר לגבות מלקוחות כי לא גבי נמי מיתמי ליכא נעילת דלת וה"פ א"ר אלעזר אפי' מיתמי בלא אפסותיקי משום דהו' קרקע לא מיניא פי' בלא אפסותיקי לא גבי אללא מיניא ופסיק מיניא (לכו"ל) ומשני בצפסותיקי וגבי נמי מיתמי ומלקוחות א"ר דקרי מיניא אע"ג דגבי נמי מיתמי כיון דמכח הלוה שעשאו אפסותיקי קא גביט:

ז"ל אהדרו. חשיב להו כטועה בדבר משנה:

אנא צמתינה ידענא. אע"ג

דכמה דוכתן אשכחן דמקרקעי דמי לענין אונאה ושבויה אור"י דהכא לא איירי אללא צמילי דרצנן ולגבות מיתמי ומלקוחות וסבר שעבדא לאו דאורייתא ולא גבי אללא מדרצנן וענין פרוזבול. וקנין אבד דהו' נמי מדרצנן וקרא דערים מזויות אשמתא צמלמא היא ועבדא דקאמר לך לישנא דלמא וקבצא כמקרקעי דמי למה לי עומדים בתוכה למ"ד נמי כמטלטלי דמי. והו' מ"ל למיפדך דהא לא חשיב כמטלטלי אללא לענין מיילי דרצנן אללא דבלאו הכי פריך שפיר דהיא דבעי למידק צפ' המוכר את הבית (ב"ב סה.) אי עבדא כמטלטלי דמי או כמקרקעי דמי ממתני' דהיו צה עבדים וצממה כולן מכורין ומיתמי לה נמי צפרק מי שמט (שם קז.) גבי מטלטלין של' פלוני לא שייכא הכא כלל דהתם צלשון בני אדם תלין:

פרוזבול. ה"ג ע"ה הקרקע. אין

כומצין פרוזבול אללא על דבר שאי אפשר לכתומו ואע"ג שכותצין על ע"ז נקוב (גיטין לו.) כיון דחשיב קרקע לא פלוג רצנן: אבד איירי דאי מטעם חצר אמאי מפליג צמחוק צקרקע צין עבדים למטלטלין דאי משמרת לעמו צמרווייהו קני ואי צלשון צמרתם לדעתו צמרווייהו לא קנה:

בעינין דומיא דערים מצורות.

והחזיק בקרקע לא קנה עבדים משום דאין קרקע נקני' צאצג: והלכתא ככפות. הא חצר מהלכת וישן מהני דהו' משמרת לעמו דלאמרינן צגיטין פרק הורק (דף עה.) גבי כחב גט לאשמו ומתו צד' עבדו ישן ומשמרתו ה"ו גט ייעור אין גט משום דהו' חצר המשמרתם שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הו' וכ"ה ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא לך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא לך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י) ימכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה בולן וליטעמך לך לישנא דאמר עבדי כמטלטלי דמי למה לי עומד בתוכה הא

החזיק בקרקע לא קנה עבדים משום דאין קרקע נקני' צאצג: והלכתא ככפות. הא חצר מהלכת וישן מהני דהו' משמרת לעמו דלאמרינן צגיטין פרק הורק (דף עה.) גבי כחב גט לאשמו ומתו צד' עבדו ישן ומשמרתו ה"ו גט ייעור אין גט משום דהו' חצר המשמרתם שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הו' וכ"ה ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא לך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא לך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י) ימכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה בולן וליטעמך לך לישנא דאמר עבדי כמטלטלי דמי למה לי עומד בתוכה הא

החזיק בקרקע לא קנה עבדים משום דאין קרקע נקני' צאצג: והלכתא ככפות. הא חצר מהלכת וישן מהני דהו' משמרת לעמו דלאמרינן צגיטין פרק הורק (דף עה.) גבי כחב גט לאשמו ומתו צד' עבדו ישן ומשמרתו ה"ו גט ייעור אין גט משום דהו' חצר המשמרתם שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הו' וכ"ה ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא לך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא לך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י) ימכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה בולן וליטעמך לך לישנא דאמר עבדי כמטלטלי דמי למה לי עומד בתוכה הא

בעומדין בתוכה. והא דקאמר לא קנה צלשון עומדין לתוכה ואפי"ה צמטלטלין קנה דלא צענין צצורין צמטלטלין דלא נידי ולקמן דייקין והא קי"ל דלא צענין צצורין מגופה הוה מ"ל למידק: ל"ה צי עומדין בתוכה. פי' על כרחי לא מטעם חצר קנה דסתם עבדים אין משמרתין לעמו ואפי"ה עומד צלד שדהו דהו' עבד כצדי רך דכרכו ומטעם אבד נמי לא קנה בקרקע אין קניית אבד קרקע ואפי"ה אמר קני קרקע הסוכה והאגבה נמי העלויה דהשתא הו' או על גב זו לו קני צאצג אללא ע"כ הא דקני נמי מחמת אבד כמחזור דחשיב כמחזור ויושב לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא לך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמר עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא אלא לך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל (י) ימכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה בולן והא דקאמר שמואל צפרק חזקת הבתים (ב"ב דף קז.) לא קנה אללא מקום מכווץ צלנד צעיר צנכסי הגר דפסק אבד אלס דעת אחרת מקנה אותו קנה הכל והא דקאמר הסם דלמך נמי צנכסי הגר או צמכר ולא נתן להם דמי כולם דדמי כולם צענין דממוכ צפ"ק לקדושין (דף קז. ב.):

קיא א מיי פ"ק מהל' שמתה ויובל הלכה יע סגמ לאון רעה טור ש"ע ח"מ סימן סו סעיף כג:

קב ב מיי פ"ג מהל' מביה הל' ח סגמ עשין פכ טו"ש ח"מ ס' רב סעיף א:

קב ג מיי שם הלכה י: טו"ש שם סעיף ט: קיד ד מיי שם הל' יא ועי' בהשגות וצמ"מ טור ש"ע שם סעיף ח:

קבו ה מיי שם הל' ח טו"ש שם סעיף ט: פ:

קבו ו ז ח מיי שם הל' י: טו"ש שם סעיף ט:

קבו ט מיי שם הלכה יא ועיין שם טור ש"ע שם סעיף ח:

קבי י מיי שם פ"א הלכה יא ועיין שם טור ש"ע טו"ש ח"מ סימן קכ"ט סעיף י:

תורה אור השלם
1. ויתן להם אביהם מקנות רבות לבסוף ולקוב למגדנות עם ערי מצרות ביחודה ואת המצודה נתן ליחודם פי הוא הבהור.
דברי הימים ב כא ג

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה והלכתא בכפות ו"ל כו. י"ב ועי' מהלך וועי' בהג"ה ח"מ ס' כ"ב ס"ק טו וצ"ה"ה סימן קל"ט ס"ק (ט):

רבינו הגנאל

אמי עולא הילי' גובין מן העבדים אפי' מן היתומים כו'. אמר רבא לרבנן חזקו וצמ"מ ש"ע ח"מ ס' כ"ב ס"ק טו וצ"ה"ה סימן קל"ט ס"ק (ט):

אמי עולא הילי' גובין מן העבדים

אמי עולא הילי' גובין מן העבדים אפי' מן היתומים כו'. אמר רבא לרבנן חזקו וצמ"מ ש"ע ח"מ ס' כ"ב ס"ק טו וצ"ה"ה סימן קל"ט ס"ק (ט):

אמי עולא הילי' גובין מן העבדים אפי' מן היתומים כו'. אמר רבא לרבנן חזקו וצמ"מ ש"ע ח"מ ס' כ"ב ס"ק טו וצ"ה"ה סימן קל"ט ס"ק (ט):